

מתיקות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הר"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הר"ק רבי שלמה מלוצק זצוק"ל, בעל מחבר ספר 'דברת שלמה', בן הר"צ רבי אברהם זצוק"ל, נלב"ע ביום י' שבט תקע"ג.

הר"ק רבי שלמה לוצקער זי"ע היה מתלמידיו המקורבים ביותר ונאמן ביתו של מורו ורבו הקדוש המגיד הגדול רבי דוב בער ממעורטש זי"ע, והוא זה שכתב את דברי תורת רבו בספר הנודע "לוקטי אמרים - מגיד דבריו ליעקב".

מזן הר"ק השר שלום מבעלזא זי"ע היה תלמידו המובהק ועל ידו התקרב לדרך החסידות. לוימים אמר עליו השר שלום זצוק"ל, כי הוא היה ראוי להיות משיח, ומה שלא זכה לכך זה בגלל דמעה אחת שהוריד... ומעשה שהיה כך היה:

רבי שלמה היה עני מרוד, ולא היה לו לחם לפי הטף. פעם בשבת קודש, בעת רעוא דרעוויץ, רצה ליטול ידיו לסעודה שלישית, אך לא נשאר לו חתיכת לחם. הלכה הרבנית וחיפשה עד שמצאה בבית כוית פת. התמלא לבו שמחה שיזכה לקיים את מצות סעודה שלישית. אולם מיד כשהבינו בכך ילדיו הרעבים, באו והתחננו אליו שיתן להם מעט לחם לאכול. כמובן שמיד נכמרו עליהם רחמיו, והושיט להם את הלחם בשמחה ובמאור פנים.

תוך כדי שהוא עומד ומביט בהם איך הם אוכלים מתוך רעב וכמה הם שמחים בחתיכת הלחם, התעצב רבי שלמה אל לבו על מצבו הנורא, הוא לא יכל להתאפק והוריד דמעה אחת על מר מצבו...

סיים מרן הר"ק מבעלזא זי"ע: הקב"ה ר"ה מדיקדק עם סביביו כחוט השערה, ולכן אף על פי שצדיק קדוש זה היה ראוי מצד מעלתו להיות משיח, עם כל זאת, מפני שדמעות ירדה ממנו מתוך עצבות, הוא איבד את זכותו להיות משיח צדקנו!

מסיפור זה אנו יכולים ללמוד על גדול מעלתו וקדושתו של הר"ק רבי שלמה מלוצק, שולא דמעה אחת קטנה היה ראוי להביא את גאולתם של ישראל.

הדברים שדיבר רבן של ישראל בעצרת ההתעוררות בעיירה ראדין

אצלו לסעודה בחול המועד פסח. ר' אברהם יוסף שהיה מורגל בביתו לחומרות מסויימות בפסח, לא ידע מה לעשות. מצד אחד, סבא כזה חשוב וצדיק מזמין אותו, אך מאידך בפסח הרי לא מתעורבים, "מ'מישט זאך נישט", כל אחד והחומרות שלו. הלך ר' אברהם יוסף לשאול את מרן שר התורה הטשיבינער רב זצוק"ל אשר כל ר' לא אניס ליה, כדת מה לעשות. ענה לו רבינו שר התורה בקיצור: "אין בודקין מן המזבח ולמעלה!". בשולחן של גאב"ד פרשבורג, נכד מרן ה'חתם סופר' זצוק"ל, אין מה לחשוש.

[וכעת אנו מגיעים לחלק השני של הסיפור שלא פורסם בשעתו בגליון:] הטשיבינער רב, שהיה חכימא דיהודאי, הבחין שר' אברהם יוסף עדיין אינו מרצה מהתשובה ודעתו לא התיישבה. נענה הגאון ואמר: מהגמרא במסכת תענית אני יכול להוכיח לך שמותר לך לאכול אצל הסבא!

לתמיהתו של ר' אברהם יוסף, הסביר הטשיבינער רב את כוונתו: הגמרא מספרת בתענית דף י"ב (כפי שלמדנו בדף היומי), "אמר רבי אלעזר רבי צדוק, אני מבני בניו של סנאב בן בנימין [שהם נהגו יום טוב בעשרה באב, מפני שהיו מביאים אז קרבן עצים למערכה, כמבואר לקמן (בדף כ"ז במשנה)], ופעם אחת חל תשעה באב להיות בשבת ודחינוהו לאחר השבת [דחו את הצום לאחר השבת, בעשירי באב], והתענינו בו ולא השלמנוהו [לא התענו עד הערב]. מפני שיום טוב שלנו הוא". מקשים התוספות (בעירובין דף מ"א ע"א), איך אמר רבי אלעזר רבי צדוק שהוא מבני בנימין, הרי בגמרא במסכת בכורות (דף ל"ז ע"א) משמע שהיה כהן. ומתריצים התוספות חידוש נפלא: שרבי אלעזר היה חתן באותה משפחה מבני בנימין, והוא היה איתם בסיעתם.

הרי לפנינו שרבי אלעזר רבי צדוק לא התענה בתשעה באב, כי היה זה יום טוב אצל משפחת חותנו והם לא התענו. אם כך, גם אותה יכול לאכול אצל הסבא במשפחת חותנו...

כמובן שאחרי הפעטיל של מרן הטשיבינער רב, נרגע רבי אברהם יוסף, הוא הגיע בחול המועד אל זקינו הגדול, ואכל אצלו ללא פקפוק... (מתוך הפתיחה לשיעור, כ"א כסלו, תענית דף י"א)

לימוד מסכת מועד קטן

השבוע א"ה מתחילים רבבות לומדי הדף היומי בהתרגשות ובשמחה ללמוד את מסכת מועד קטן. מכיון שישנם אנשים החוששים ללמוד מסכת זו שיש בה דיני אבילות רחמנא ליצלן, מן העניין להביא את דבריו הקדושים של בעל הספר חסידים (סימן רסא) אודות לימוד זה. חזק לשוננו:

"איהב לך את המצנה הדומה למת מצנה, שאין לה עוסקים, פגון שתרצה מצנה בזויה או תורה שאין לה עוסקים, פגון שתרצה שפני עירך לומדים מועד וסדר נשים, תלמוד סדר קדשים, ואם תרצה שאין חוששים [כלומר, אינם משתדלים] ללמוד מועד קטן ופקד מי שמתו, אתה תלמדו ותקבל שכר גדול כנגד כלם, כי הם דגמת מת מצנה. איהב אותן מיקצות ואותן הלכות שפני אדם אין רגילים בהם, שעה דומה לאחד שהיה לו בנות, ותבעוהו בנות, והשיאם להם, ונשארה בת אחת שלא תבעוהו לינשא, אמרה לאביה, אחיותי יודעות אמנות נקה מעשה אורח מעשה רוקם, לך קפצו עליהם הכל והיו לאנשים, אבל למה נתת לי אמנות שהכל מרחיקים ממנה - לארג בגדי אבל לתכריכי מתים, אלו היתה אמנותי בגדי שמקה הייתי לאיש כאחת

להתפלל על אחרים

אם אתם רוצים סגולה שהתפילות שלכם יתקבלו לרחמים ולרצון, אז הגמרא במסכת בבא קמא (דף צ"ב ע"א) נותנת לנו רצפט, עצה וסגולה: "כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה". אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל היה אומר בשם מרן פאר הדור החזון איש זצוק"ל, שאפילו מי שעושה את זה רק בשביל הסגולה, זה גם כן עובד אצלו. גם אם הוא מבקש רחמים על חבירו, לא כי החבר מעניין אותו, אלא הוא דואג לאינטרס של עצמו, הוא רוצה את הסגולה, זה גם כן עובד. כמה כח יש בתפילה שאדם מבקש על חבירו.

בדף היומי (תענית דף ב') למדנו שמפתח של חיה הוא בידי הקב"ה בלבד. הבה נתפלל כולנו כל אחד על חברו, שכל עם ישראל יושע בבני חיי ומזוני, שכל חשוכי בנים מעמך ישראל יפקדו מהרה בזרע של קיימא, ויקיים בנו הכתוב "לא יהיה בך עקר ועקרה", אמן.

(מתוך הפתיחות לשיעורים, ראש השנה דף ל"ד ותענית דף ב')

הרבי שבישל אוכל לבחור הישיבה

טוב עין הוא יבורך, ידידי הרב אברהם חיים הכהן מלאכי שליט"א, שלח לי סיפור מדהים על הרבי הקדוש רבי יוחנן מרחמסטריווקא זצוק"ל, כפי שסיפר מרן הרבי מרחמסטריווקא שליט"א:

הרבי הקדוש רבי יוחנן מרחמסטריווקא זצוק"ל הקדיש מזמנו לקבל אנשים שבורי לב בסבלנות אין קץ, ושום דבר לא עצר בעדו להאזין לצער של יהודי.

תמיד היה יורד אל העם, וכל בחור צעיר בישיבה מצא אצלו אחוץ קשבת. פעם חלה אחד הבחורים, והרבי הבין שהוא צריך לאכול מאכל מיוחד, שלא בישלו אותו בישיבה, הלך הרבי בכבודו ובעצמו ובישל לו את האוכל, ולא הניח לשום אדם לעשות זאת במקומו!

סיים הרבי שליט"א ואמר: תחשבו מה זה עושה לבחור, שהרבי מכין לו אוכל, איך זה משפיע על הנפש שלו...

לסיום נביא כאן ווארט יקר. לאחר הסתלקותו של הר"ק מרחמסטריווקא זצוק"ל, הגיע מרן הרבי הקדוש בעל ה'לב שמחה' מגור זצוק"ל לנחם את בניו ויחידים. בתוך דבריו הוא חזר על דברי האור החיים הקדוש בפרשת וישב, שמפרש את הפסוק "יקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו", שבניו ובנותיו של יעקב אבינו קמו ועמדו לפניו, זה עצמו היה הנחמה. סיים הרבי ה'לב שמחה': כשרואים את הבנים שהשאיר הרבי מרחמסטריווקא, קימה זו היא הנחמה...

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ' כסלו, יומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי יוחנן מרחמסטריווקא זצוק"ל, תענית דף י"ב)

האם מותר לאכול בפסח אצל הסבא

ברצוני להביא כאן סיפור מרטיט ששמעתי מהנגיד הרב החסיד רבי אלימלך שפירא שליט"א, סיפור ששייך לדף היומי. [חלקו הראשון של הסיפור הובא כבר בגליון 62 (פרשת תזריע מצורע תשפ"א), אולם כאן נביא גם המשך הסיפור הקשור לדף היומי].

החסיד הגאון שלוחא דרחמנא רבי אברהם יוסף שפירא ז"ל, היה חתן בנו של מרן גאב"ד פרשבורג, הגאון רבי עקיבא סופר זצוק"ל בעל ה'דעת סופר'. בתקופת האירוסין, הוזמן אותו הסבא הפרשבורגר רב להתארח

מיני מתיקה

בפרשת וישלח נאמר: "ואתה אמרת היטב איטיב עמך". חשבתי בחמלה ה' עלי ובסייעתא דשמיא, "ואתה **אמרת היטב**" - אין טוב אלא תורה, אם אתה בא לבורא עולם חוּק: רבונו של עולם, אני רוצה להיות דבוק בהייליגה תורה, אני רוצה להבין יותר טוב את הגמרא, אני רוצה להוסיף עוד שיעור, בבחינת פתחו לי פתח כחודו של מחט, והוא יגע בתורה, עונים לו מהשמים "איטיב עמך", נפתח לך את כל השערים לתורה, שתוכל לעלות עוד ועוד דרגות. לא רק תבין את הפשט, תבין את כל הפרד"ס, פשט, רמז, דרש, סוד...

שכשם שאמרו חז"ל (מסכת מנחות דף ק"י ע"א) כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, כמו כן כל העוסק בתורת יסורים, שלומד את פסוקי התוכחה והפורענות, והוא מתמלא ביראת הבורא, הרי זה כאילו עברו עליו כבר אותם יסורים, ובכך הוא יוצא ידי חובתו. ומוסיף על כך בעל הנטיע גבריאל שליט"א, שכמו כן אפשר לומר בלימוד הלכות אבילות, שכל העוסק בלימוד הלכות אבילות יזכה בעזרת השם יתברך שלא יצטרך ליישם אותם הלכה למעשה, ויזכה לאורך ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת.

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד הרב הגדול המזכה את הרבים **רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א מו"ל** גליון "**מתיקות הדף היומי**"

שמעתי את הפתיחה המרגשת שלכם בקול הלשון ביום ט"ו טבת על יומא דהילולא קדישא של מרן הרבי הקדוש בעל הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל, וסיפרתם שזכיתם שהוא היה הסנדק שלכם.

רציתי לספר אודות הנהגתו של רבינו הדבר חיים זצוק"ל בימי השובב"ם. מידי שנה בפרשיות השובב"ם היה הרבי זצ"ל נוהג בתענית לפי סדר מיוחד: בשבוע הראשון היה צם ביום ראשון, בשבוע השני - ביום שני, וכן הלאה עד השבוע השישי. ובנוסף היה צם כל שבוע משבועות אלה ביום שישי. והנה כשהגיע יום הסתלקותו מן העולם הזה, היה זה ביום ראשון של שובב"ם, ונחמת מצבו הקשה לא בא אוכל אל פיו כל אותו היום, וכך מתוך תענית, כדרכו בקדש, השיב את נשמתו אל יצורה בקדושה ובטהרה.

ויש לציין מה שכתב בספר"ק תפארת שמואל (אלכסנדר) שאביו הק' זצוק"ל אמר לאחיו הק' בעל הישיבה ישראל מאלכסנדר זצוק"ל, שענין שובב"ם הוא גם לצדיק שהוא נקי ומנוקח מכל שמץ שהוא קדוש וטהור, עם כל זה הוא מחויב להתענות, מצד האחריות שיש לו עבור תלמידיו וחסידיו כדי לטהרם בתשובה.

תהא נשמתו של רבינו זצוק"ל צרורה בצרור החיים, ויעמוד להליץ ולהגן בעד כל בני ישראל כדרכו בחיים חיותו.

החותם מתוך חרדת הקודש, **יצחק כהנא**, מאנסי

מאחיותי. אמר לה אביה: אני משבח אותך שהלך ולכו אצלך. כך אמרה מועד קטן והדומה לה: רבונו של עולם, למה אין עוסקין בי כשאר מסכתות. והקדוש ברוך הוא השיב לה: טוב, הרי כבר נאמר (קהלת ז, ב) טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משהתה באשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו".

בספר מאיר עיני ישראל מובא סיפור מרטיט בענין זה על רבן של ישראל מרן החפץ חיים זצוק"ל.

בעיירה ראדין קרה פעם שבתקופה קצרה נפטרו לא עליכם כמה אנשים בזה אחר זה. אסף מרן החפץ חיים את כל בני הישיבה לעצרת תפילה והתעוררות, במהלכה עלה על הבימה וכך אמר: דעו לכם רבותי, שמסכת "מועד קטן" עלתה לשמים לתבוע את עלבונה, מדוע הלומדים אינם לומדים אותה ואינם עמלים בה, ואז פסקו בשמים שכמה אנשים יסתלקו מהעולם, כדי שהאבלים בר מינן יצטרכו ללמוד את מסכת מועד קטן...

נסיים עם דבריו המאלפים של הגאון הנודע רבי גבריאל צינגער שליט"א בהקדמתו לספר נטעי גבריאל על הלכות ימי בין המצרים. מובא בשם הרה"ק מהר"ד מבבלזא ז"ע, על דברי התוכחה שמשוה רבינו אמר לישראל נבואה של פורענויות רחמנא ליצלן, ואמר הרה"ק הנ"ל,

מאוצרות הפרשה

משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח. לכאורה יש להבין את כפל הלשון "משכו וקחו". מסביר הרב חיד"א ז"ל, שהפוסקים כתבו שכשאדם קונה חפץ למצוה, כגון אתרוג, מצה וכדומה, לא יקנהו במשיכה לבד, אלא ישלם גם כסף, כי המשיכה היא קנין רק מדרבנן, אולם גם לא יקנה בכסף לבד, שהרי תיקנו חכמים שכסף לבד אינו קונה וצריך גם משיכה. וזהו שאמר הכתוב **"משכו וקחו"**, כלומר תעשו גם משיכה וגם קיחה בכסף [כמו שלמדו חכמים (קידושין דף ב') קיחה קיחה משדה עפרון דהיינו בכסף], ואז יהיה **"לכם"**.

נקודה למחשבה:

כתב בספר הקדוש אוהב ישראל (פרשת ויחי): "תקנו קדמונינו ז"ל להתענות ולעשות תשובה בימי פרשיות של שובב"ם כידוע מספרים הקדושים. והנה הגם שנתמעטו כעת כח הדורות בעונותינו הרבים, ואינם יכולים לעשות סיגופים ותעניות כראוי, עם כל זה מי שנוגע בראת ה' בלבבו צריך להתאמץ בכל יכלתו ולעשות תשובה... ובפרט בימי פרשיות של שובב"ם המסוגלים לכך... **ועיקר התשובה הוא על ידי תורה ותפלה וצדקה, כל אחד ואחד לפי יכולתו, ובפרט בלימוד תורה שבעל פה, ולברר הלכה בליבון וביורור יפה**, בזה הוא מקבץ חלקי הטוב והניצוצין קדישין ומברר אותן מתוך הקליפות להוציא בולעם מפיהם בסוד חיל בלע וקיאנו (איוב כ, טו), וזהו עיקר התיקון של פגם הברית".

ויש לציין בזה את דברי הישיבה ישראל (פרשת כי תצא) שמביא את דברי הוזה"ק (ח"ג דף פ' ע"ב), שאין האדם נטהר אלא בדברי תורה, והטהרה היא בתורה, דכתיב (תהלים י"ט, י) יראת ה' טהורה עומדת לעד... ולכן העוסק בתורה נטהר ונתקדש, דכתיב קדושים תהיו וכו'. ומוסיף הישיבה ישראל: "היינו צימוד תורה הקדושה [-החיבור לתורה הקדושה] הוא מקדש ומטהר את האדם בטהרה האמתית העומדת וקיימת לעד, וכמו שאמר אדמו"ר הזקן מווארקא זצלה"ה ז"ע, דיבורי האחרונים קודם פטירתו, לאאמור"ר זצלה"ה בזה הלשון: **דיא גמרא איז די גרעסטע טהרה**".

כל המתיקות הזאת ברוכה בך!

בברכת כ"ק מרן הגאב"ד שליט"א
אנו עומדים לערוך את גליונות "מתיקות" שכבשו בסערה את הלבבות
ולהוציאם לאור בספר מהודר למען יעמדו ימים רבים

זאת ההזדמנות שלכם להנציח ליזכרון עולם את יקיריכם האהובים ולהיות שותפים ביצירה תורנית שכולם מצפים לה ואשר תעלה על שולחן מלכי רבנן בכל היכלי התורה בעולם היהודי

ההדפסה בקרוב - נא צרו קשר בהקדם!

בטל: 054-847-0661 או בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

